

Kap 44 : ”Att festa loss”

När skivproducenten Billy Butt cirka 1979/1980 vistades i New York bodde han granne med CGs väninna Christina ”Titti” Wachtmeister. ”På fester hemma hos mig kunde Titti berätta härresande historier från sin ungdomstid i Sverige. Under en kort period på 60-talet hade hon varit Kungens flickvän och brukade ofta säga att det skulle kunna utösas kris i landet om svenska folket visste vad hon kallade för ’sanningen om kungens svagheter för det motsatta könet’.”¹ Detta låter ju fantasieggande men har varit svårt att bekräfta. CG har visserligen festat men inte i en sådan utsträckning att han skulle riskera kronan. Dessutom var det länge sedan. Jag sammanfattar:

*

Tidiga fester och nachspiel under 1960-talet ägde rum på slottet. Skildringarna från dessa är samstämmiga. Så länge det fanns en utomstående i rummet stod CG i ett hörn för sig själv och såg olycklig ut. När han var bland vänner slappnade han av, dansade pliktskyldigt och drog historier.

Ögonvittnesskildringar av CGs festande under sent 1960-tal och 1970-talet har publicerats löpande och i efterskott. Omfattningen förefaller en eller två gånger i månaden. De ägde i början rum i privatvåningar eller i bokade restauranger och inom vänkretsen. Detta ändrades helt när nattklubben Alexandras öppnade den 13 maj 1968.

Nattklubben Alexandras (1968-1988) var närmast ett internationellt diskotek med spritbar, restaurang, diskotek, pianobar, scen med uppträdanden och festvåning. Stilen var vakter med 1700-talskostymer och mycket sammetsdraperier och kristallkronor. Kunderna var dels de handplockade med medlemskort, dels de som vakterna släppte in. Publiken var mycket blandad, allt från dåtidens näringslivsprofiler till unga skådespelare och artister. De yngsta gästerna var runt 18 och de äldsta var uppåt 80. Dörrvakterna spelade en viktig roll för att upprätthålla ”medlemsmixen” vilket var nytt för Sverige. Alexandras flyttade runt bland olika lokaler: Strandhotell Nybrokajen 9 (1968-1969), gamla restaurang Cecil Biblioteksgatan 5 (1969-1977), Döbelnsgatan 3 (1978-1984) och lokalerna under Plaza hotel Birger Jarlsgatan 29 (1985-1988).²

CG besökte huvudsakligen Biblioteksgatan 5. Lokalerna där var i två plan med en festvåning. Barrummet var inrett i gammal klassisk krogstil med träpaneler och öppen spis. Polarstudien låg i närheten varför ABBA artisterna ofta var där och släppte loss. Första gången CG var där var vid Titti Wachtmeisters studentskiva strax efter öppningen. I början var han som vilken gäst som helst.

På innekoteket Alexandra i Stockholm dit prinsen brukar gå med sina gäster säger man att han är en mycket försynt man. Han propsar aldrig på något särskilt bord, och han är alltid mycket vänlig mot personalen. Favoriträtten är råbiff. Dryck: öl, helst Amstel, och snaps. Kaffe och Grand Marnier.³

¹ Billy Butt. Jag har sett bildbevis på Kungen. Newzlobe.com, 2010-11-04.

² Carl Johan Merner. Alexandra Charles - Stockholmsnattens drottning. Magasin, 2004-02-27.

³ Inger Pettersson. Månadens bok: Carl Gustaf ”Skandalprinsen”. Lektör, 1973:22.

Han kommer vanligtvis relativt sent på kvällen och alltid tillsammans med en fyra-fem goda vänner. Han dansar sällan, sitter mest vid bordet och dricker ett glas vin. Liv Porjé brukar alltid vara med.⁴

Jag [Amelia Adamo] var ofta på Alexandras. Man hade jättekoll och satt och såg om han rökte, hur mycket han drack och vilka kvinnor han eventuellt tittade på men han fick vara ifred. Det var ingen som kom med någon kamera och blixtrade mitt i ansiktet på honom.⁵

Senare fick han ett reserverat bord för sig och vännerna liksom på Number One och Lord Nilsson, ett litet diskotek på Regeringsgatan 66 ovanpå nattklubben Ambassadeur, och hans närvaro hölls hemlig för de övriga gästerna genom att han kom och gick bakvägen. Informationen är fragmentarisk men han påstås vid besöken där i början av 1970-talet ha druckit påfallande mycket, ibland så mycket att han måste hjälpas ut. Däremot aldrig vare sig druckit sig redlös eller varit påverkad på något annat sätt. En ström unga flickor satt vid hans bord. Han dansade både med kända och okända. Om de gjorde som att det var märkvärdigt att de dansade med just honom avbröt han och lämnade dem på dansgolvet. Han påstod i en intervju att det var hans sätt att lära känna folk. Det finns en anekdot från den här tiden: ”CG träffade en flicka i London som han bjöd på kinesrestaurang. Hon frågade: Vad gör du egentligen? – Åh, sa CG, jag reser runt och försöker bilda mig en uppfattning om världen. – Vilket jättekul jobb! sa flickan.”⁶ Gustaf VI och prins Bertil tog del av skrivierna med stigande oro. Båda kallade honom till samtal och försökte få honom att avstå från partylivet och romanserna eller åtminstone vara mera diskret. De framhöll att skrivierna om honom i veckopressen var farliga för hela hans framtid eftersom de av vissa regeringsledamöter uppfattades som att han var ointresserad av och föga lämpad för sitt ämbete som kung. Ingen effekt dock.^{7,8}

*

Skildringarna från CGs festande på kontinenten är närapå identiska. Här exemplifierat med ett besök i skidorten Zermatt mars 1974:

Kungens kompisgäng brukar fara ner någon vecka innan, för att ha allting klart när kungen kommer: En husa brukar finnas på plats hon tvättar, syr i knappar och lagar mat när det behövs. I Zermatt har kungen många tyska vänner, som kommer dit varje år. Unga levnadsglada killar som tycker om att ordna galna fester. (Pengar fattas nämligen inte i dom här kretsarna.) Kungen har alltid varit självskriven som hedersgäst på deras vilda kalas. Oftast brukar han vid de tillfällena uppträda tämligen tillbakadraget: han sitter alltid i ett undanskymt hörn med en drink och låter kompisarna ta hand om introducerandet av nya vänner, även flickor.

Kungens favoritställe heter Post Hotel. Det är ett fantastiskt ställe med tillhörande hotell, där absolut ALLT finns – inrymt under ett tak! Diskoteket ”Village”, i tre etage, är unikt i Europa. Hit kommer människor från hela världen för att träffas och roa sig. Kungen brukar sitta i ett ”hemligt” rum bakom baren tillsammans med sina

⁴ Sten Hedman. En chef utan makt. SE, 1973:17.

⁵ Dokumentär special: Från klick till ja, ja, ja. SR P3, 2010-06-13. [Intervju med Amelia Adamo.]

⁶ Husmodern, 1970:50/51.

⁷ Prinsessan Birgitta von Hohenzollern & Fred König. Prinsessan Birgitta. Min egen väg. En memoarbok. Albert Bonniers förlag, 1997.

⁸ Stig H:son-Ericson. Memoarer: Vita havet. Segling i kungliga farvatten. Bonniers, 1976.

kamrater. Då och då dyker han fram och dansar med någon flicka som han har bekantat sig med.

Trots intensivt nattliv är kungen alltid uppe tidigt på morgonen. Skidåkningen är allra viktigast för honom och han är mycket skicklig i slalom. Tillsammans med adjutanten. (det här året hette han Peter Forsman) och övriga vännerna tillbringar kungen hela dagen i backarna. Kompisarna är verkligen hundra procentigt lojala. Det finns inte en flicka, inte någon människa som får slippa in i gänget, utan att vännerna noggrant har kontrollerat att hon inte är den typen som "läcker" utåt. En absolut tystnad och sekretess, om vad som pågår bakom fasaderna, är ett definitivt krav.⁹

*

Efter bröllopet höll sig CG hemma ett par år. Juni 1978 avslutade han, Silvia och flera andra en slottsfest på Alexandras där de höll igång till fyra på morgonen. 1983 sågs han på diskotek Atlantic. Det upprepades. Silvia och de övriga fruarna tröttnade på de sena timmarna. De gick först tidigt, lät sedan männen roa sig på egen hand. Det finns uppgifter om att Silvia lade sig att sova i bilen medan CG festade vidare. På Alexandras Döbelnsgatan 3, med CG i 40-årsåldern, kunde det fortfarande gå till så här:

Det var en skönhetstävling som ordnades på Alexandra i mitten av 80-talet. När jag hade vunnit fick jag höra att kungen fanns i lokalen med sina kompisar, och att han hade satsat tusen spänn på mig som vinnare. Någon av hans kompisar frågade om jag ville träffa kungen. Några minuter senare satt jag och drack whisky med honom. Han var väldigt trevlig och skojade en hel del. Det är ingen tvekan om att han var "på lyset". Det togs en del bilder på oss två, men någon av kungens kompisar gick runt bland de många journalister och fotografer som var där och förklarade för dem att detta "inte fick komma ut". Ändå var det ett helt oskyldigt samtal. Men mycket riktigt, dagen efter stod det inte en rad om det här i tidningarna.¹⁰

Uppfattningen om CGs beteende tycks ha varierat. Somliga var kritiska. Andra som Karin Lennmor, senare chefredaktör på Svensk Damtidning, uppfattade honom så här:

Jag minns en av de första gånger som jag såg kungen i verkligheten. Det var i början av 80-talet. På den tiden fanns det ett ineställe och en toppkrog som hette Eriks och som drevs av kungens kompis Erik Lallerstedt. Den här båten eller pråmen låg vid strandvägen. Jag satt där och åt middag när kungen och ett stort gäng av hans killkompisar kom in. Det var Noppe, Aje och alla möjliga människor. Plötsligt ville de här killarna dricka helt vanliga svenssondringar så dom satt och beställde rom och cola, konjak och sockerdricka och skåne och zingo och tyckte det var jätteroligt att dricka dom här drinkarna. Det var lite speciellt för kungen kom i sån god form så han började nästan sjunga fram sina beställningar och alla i sällskapet i restaurangen kunde ju inte undgå att höra det här när kungen började sjunga "Grabbar vill ni ha något att dricka..." Jag minns att jag tyckte det var ganska trevligt och roligt att han som då var en ung kung kunde slå sig lös och leva som en vanlig man med sina kompisar.¹¹

Föga hade ändrats cirka 1999/2000 med CG i 55-årsåldern och Alexandras nedlagt:

⁹ Christina Berthold. Damernas Värld, 1974:12.

¹⁰ Fredrik Wilkingsson & Filip Hammar. Kungen. Magasinet Bon, 2002:1, s 131-138.

¹¹ Karin Lennmor. Mitt starkaste minne av kungen. Youtube, juni 2008.

En ung kvinna vi pratat med stämmer bra in på beskrivningen [av hur mannen på gatan uppfattar kvinnorna kring kungens kompisgäng – blonda fotomodeller med ”ordentlig hylla”]. ...

– Jag har varit med och träffat kungens kompisar några gånger. Det brukar antingen vara på en restaurang eller i en privatlägenhet. Innan vi tjejer dyker upp så har gubbarna haft någon aktivitet för sig, typ bastubad eller jakt. Sedan äter de middag och lagom till drinkbuffén släpps vi in.

– Det festas ordentligt och kungen brukar vara väldigt duktig på att snapsa vodka. Många av kvinnorna som är där är rätt pinsamma. De drömmer om att skaffa sig en rik älskare som kan betala deras promenader på Biblioteksgatan. De gånger jag har träffat kungen har han skött sig oklanderligt. Visst, han är full, men han är alltid trevlig och pratar med kvinnorna utan att gå över gränsen. Vårre är det med hans kompisar. Vissa av dem är riktigt läbbiga. De sitter och lovar ut St Tropez-resor till höger och vänster, trots att de har fru och att vi tjejer ibland är goda vänner med deras barn.

– När fyllan börjar växa fram ordentligt påbörjas spontandansen. De här gubbarna dansar dåligt och har usel musiksmak. Absolute Hits eller Absolute Dance rullar oavbrutet. Om man framåt småtimmarna blir trött och vill gå hem så får man inte det. Dörrarna vaktas av uttråkade Säpokillar, som inte släpper ut någon förrän kungen lämnar festen. Det är oftast väldigt sent.

En annan ung kvinna hamnade i ett två timmar långt samtal med kungen under en liknande tillställning.

– Stämningen var gubbig, skrockig. Det var fräcka snapsvisor och allt var gammaldags. Kungen var lite lustig att prata med. Jag ställde en massa frågor till honom om saker som jag alltid undrat – om han har någon bästis, om han har haft sommarjobb och så vidare – men det kändes som att han var väldigt nöjig för var hans svar skulle hamna.

– Även om vi tjejer är ”godkända” av kungens kompisar så tror jag inte riktigt att han kan slappna av helt och hållet. Jag gissar att han gör sitt värsta partajande när han är ensam med gubbarna. Några av hans kompisar antydde i alla fall det under den här middagen. Roligast under kvällen var när jag frågade honom om jag kunde få dua honom, istället för att hela tiden säga ”Vill kungen ha mer vodkasnaps?”. Han blev alldeles perplex och sade: ”Men jag ÄR ju kungen!”. Det skrattade vi gott åt båda två. Sedan kom Michaëla de la Cour in i lokalen. ...

– När Michaëla kom in i lokalen förvandlades jag till luft. Kungen var verkligen helt uppslukad av henne.

Den här Michaëla-fäblessen bekräftas av ytterligare två kvinnor som deltagit i festligheterna, men båda påpekar också att en annan före detta Army of Lovers-medlem ligger ännu bättre till på kungens personliga ATP-ranking.

– Camilla Henemark är ändå favoriten. Kungen tycker att hon är intressant. Hon är ingen 22-årig modell med nada att säga. Hon har ”levt”, tycker han.¹²

Det cirkulerar ett stort antal fragmentariska uppgifter om festerna, som det synes från slutet av 1990-talet. Något vidare hög klass på konversationen förefaller det inte ha varit: mycket skryt & mycket åsikter. Inga resonemang. Ett av CGs standardskämt var ”Grabbar, har ni inget eget flygplan?” (CG har sedan 1992 tillgång till statens Gulfstream IV tvåmotoriga affärsjetplan.) Om man vill vara den förste bland likar måste man väl ibland inskräpa saken. Det var röka,

¹² Fredrik Wilkingsson & Filip Hammar. Kungen. Magasinet Bon, 2002:1, s 131-138.

kröka, catering och ibland göka i påkostad variant. Kvinnorna var från den svenska halv världen: Artister, uttråkade hålldamer, festlystna partypinglor, överåriga flörtkulor och nyfikna. Av skildringarna får man inget riktigt grepp om varför han var där. Feromonhalten i atmosfären räckte ofta för att däcka oskulder hands off. Kanske var det det. Eller det var miljöombytet. Eller att själva hemlighetsmakeriet roade honom. Ibland fick CG transporteras hem av livvakterna som för säkerhets skull hotade alla ögonvittnen, kaffeflickor, högvakten o s v, för att skydda hans namn och goda rykte. I denna miljö måste artisten Camilla Henemark, svårimpad och sanslöst läcker, ha framstått som en uppenbarelse.

Informationen om hur CG betar sig innan han slocknar är motstridig. Enligt vissa blir han avspänd, rolig och har t o m dansat på borden. (Det måste vara i Zermatt där borden är dimensionerade för sådant.) Enligt andra blir han tvärtom tyst och "mumlig" så ingen begriper vad han säger. Som när han är stressad. Det händer att han tappar fattningen, oklart om det beror på spriten eller på annat. Noppe & Co vet väl på vilka knappar man skall trycka. Det verkar vara mycket aggressioner i omlopp.

En vanlig rutin som sker ungefär varannan månad är, enligt Expressens uppgiftslämnare, att de samlas hemma hos Aje Philipson, Noppe Lewenhaupt eller Anders Lettström för en drink. Kungens närmaste "festvänner" är ett sammansvetsat gäng på knappt tio personer. Sedan åker de i väg till någon av de biografer som har möjlighet att anordna privata visningar, festligt och diskret arrangerat av kungavännen Christer Gustafsson som även är god vän med Björn Borg. Där brukar vännerna, oftast på kungens begäran titta på actionfilmer, flera månader före Sverige premiären. Kungens favorit är Steven Seagal.

- Vi har haft flera privata visningar för kungen och hans vänner, bland annat var de här och såg Bond när vi hade de filmerna, säger Katharina Berglund, marknadschef på UIP, United International Pictures.

Enligt henne har även drottning Silvia varit med vid något tillfälle men det hör till ovanligheterna.

- Det är förstås nästan omöjligt att gå till en vanlig biosalong för dem, säger Berglund som berättar att de privata biorummen högst kan ta 25 personer.

Enligt flera av varandra oberoende källor, åker följet sedan till någon lägenhet i Stockholm, olika från gång till gång och äter en fin middag med bra viner.

- På de här festerna får inga fruar vara med, jag tror inte att det är någon fru med stolthet som vill det heller, säger en person med god insyn. Lagom till desserten och konjakten anländer de inbjudna kvinnorna. De som bjuds in har kungens vänner redan träffat och de vet att de inte sprider några rykten. Kungen måste kunna slappna av med sina vänner.

- Kungen är med på finalen, när de lojala har sorterats ut, säger en källa.

En annan källa berättar att de här festerna har varit tradition i många år.

- De blir aldrig vuxna, och nu när de alla är runt 60 år börjar det bli patetiskt, säger en närstående källa. Flera av kungens vänner lever playboyliv och har gift om sig flera gånger och med betydligt yngre kvinnor.¹³

Aftonbladet lyckades hitta bilder från en av tillställningarna och intervjuade två deltagare Monica & Carina. Bilderna föreställde en mindre bankett – som det tycks i en privatvåning – och kanske 25 deltagare. CG ser ut att vara i 40-årsåldern. Han håller ett välkomsttal. Bredvid

¹³ Terese Christiansson, Anders Fallenius & Johan T Lindwall. Här festar han med grabbarna. Expressen, 2004-09-26.

honom sitter Anders Lettström. Övriga är pixlade. Långt efteråt hade kvinnorna samma reflektioner: ”Man kan inte säga att vi var lyxprostituerade eftersom vi inte fick betalt, men de bjöd på allt och förväntade sig att man skulle ställa upp. De är trevliga och charmiga, men tar för sig som om allt är deras ägodelar.”¹⁴ På CGs 50-årsfest underhöll Magnus Uggla med sin låt ”Fula Gubbar” som han långt efteråt påstod inspirerats av kungagängets festfixare Christer Gustafsson. Lyriken höll en kompromisslös underlivsnivå: ”Ut och ragga tonårstjack tills han får en hjärtattack!” Just så.

Fruarna verkar länge ha tigit och lidit. Senare blev det flera skilsmässor. I början av år 2000 publicerades en anonym intervju med Aje Philipsons exfru Gisela Schöön:

Se & Hör: Det började med att en multimiljonär och känd god vän till kung Carl Gustaf misstänkte att hans något yngre hustru bedrog honom. Han anlidade en privatdetektiv som organiserade telefonavlyssning och som spanade dag och natt. Arbetet gav resultat och mannen fick besked – hustrun träffade en annan man. Och inte vem som helst utan en synnerligen gammal och god vän till honom! Men privatdetektivens vedermödor gav även andra resultat. Telefonavlyssningen avslöjade att fyra andra kvinnor, goda vänner till familjen även de, pratat bredvid mun om sina egna erotiska äventyr. Det chockartade beskedet fick de medelålders männen att gå i taket. I samtliga fyra fall pågår nu skilsmässoförhandlingar.

Gisela Schöön: Man måste förstå ur vilka miljöer de här männen kommer. De är mycket förmögna, de har egentligen aldrig behövt arbeta på allvar och de har en oerhört gammaldags syn på hur kvinnor ska vara. Dessvärre finns det kvinnor som köper det här konceptet. De gifter sig för att de vet att de blir ekonomiskt omhändertagna, de får leva lyxliv, de får se saker andra missar och somliga blir också bjudna till kungens och drottningens privata fester på Drottningholm. ... Men att gifta sig i Stockholms jetset innebär att det finns saker man bara inte gör. En kvinna ska inte ha ett vanligt arbete, egentligen. Hon kan studera, utbilda sig till något, men det får inte sluta i någon anställning. Man förutsätts bara hålla sig söt och fräsch, köpa snygga kläder, ta hand om barnen, se till att våningen är städad samt vara med som partner vid fester. På sin höjd är det okay att driva en exklusiv boutique och stå där några timmar om dagen. ... Det förutsätts att de äkta männen har rätten att vara ute på egna äventyr. Ensamma, med kompisar eller i hela gäng. Och då raggas det friskt, mest unga tjejer, modellsöta och stjärnögda. Precis som vi en gång var... Jag tröttnade faktiskt på min mans otrohet. Den pågick inte ibland, den fanns alltid där. Den var en del av hans liv. Sex och nöje med andra – hemmaliv och tjugiga officiella fester med mig i lång klänning. Som en barnalstrande söt sak att ta med när det passade.¹⁵

CG drogs med. Han hade en affär med artisten Camilla Henemark. Mera om den senare. Silvia verkar inte ha varit omedveten om vad som pågick. Det finns många uppgifter om hennes motvilja den här tiden mot Philipson och hans krets – deras otrohet, skilsmässor, omgiften och troféfruar. Hon markerade sin självständighet från CG genom en biografi och ägnade sig allt mer åt egna intressen.

*

¹⁴ Erik Wikman, Mattias Carlsson & Richard Aschberg. Hon var sällskapsflicka åt kungen. Aftonbladet, 2010-11-06.

¹⁵ Sten Hedman. Societetsfrun: jag skäms inte en sekund. Se & Hör, 2000:9.

Alexandras upphörde 1988. CG var i och för sig även medlem i klubben Sällskapet men dess kvinnoförbud var avskräckande liksom dess intellektuella ambitioner i form av föredrag och debatter. CGs gode vän Carl Adam "Noppe" Lewenhaupt öppnade dock 2003 en medlemsklubb Noppe Bar & Restaurang AB som var mera i CGs smak. Lewenhaupt tyckte sig ha för litet att göra och behövde en hobby. Ursprungligen hade han tänkt sig en kvarterskrog. Medlemmarna väljs in av en kommitté bestående av Noppe, Anders Philipson och ytterligare två personer för att garantera en blandning av kön, ålder och yrke. (67 procent är män; åldern är 24-92 år; äldst är Noppes faster; yrken är allt från artister & journalister till politiker & finansmän.) Antalet medlemmar är begränsat till cirka 1000. Med så många medlemmar och deras gäster är klubben förhållandevis "folklig" som en gång Alexandras. Den drivs med strikt affärsmässiga metoder och ger en viss vinst. Silvias brorson startade 2009 en motsvarande men mera exklusiv klubb Nobile.

Eftersom medlemmarna har yttrandeförbud har det spekulerats en hel del om vad som försiggår på Noppes. Krönikören Linda Skugge kallar den för en "adlig köttmarknad" men det är att ta i. Vi kliver in hos Noppes:

Porten till Noppes har kodlås. Koden var länge 6969 men den har bytts ut. På ena väggen hänger en oljemålning i guldrum av Noppe själv med kungakrona. På andra väggen en bild av hunden som Noppe har fått sitt smeknamn efter. Där hänger även porträtt av Noppes förfäder fotokopierade på målarduk. Det finns en bardisk och flera soffor i vinröd sammet med låga bord. Det är oerhört trevligt på Noppes säger en anonym gäst, som ett vardagsrum mitt i Stockholm, personligt, ombonat och det är lätt att gå dit utan sällskap. Ibland uppträder artister. På toaletten sitter en bild av en såsglänsande kvinnostjärt på en kotlett. Även en kvinnotunga som slickar kaviar från ett finger. De togs bort ett tag sedan en kvinnlig medlem tagit illa vid sig men kom tillbaka på begäran av andra.

När CG anländer med livvakt låtsas ingen om dem. Han och Noppe tar en drink i baren. När övriga gäster anlant försvinner de ner i källarvåningen Gubbtolvan, Noppes kontor om dagen annars festvåning. En del kvinnliga gäster brukar bjudas med. En kvinnlig röst: Det brukar vara bra stämning. Kungen är alltid trevlig, intresserad, och en gentleman. Det pratas mycket om att det är unga kvinnor med på festerna och att det raggas men så har det aldrig varit när jag har varit med. Det här är en rad äldre män som vill umgås privat utan att någon bevakar dem. ... Sent på natten kommer gänget upp i baren. Då brukar de vara ganska glada, inte fulla kanske men uppenbart påverkade.¹⁶

Gubbtolvan var ett aktiebolag grundat 2003 och en klubb i klubben – ursprungligen skapad att hjälpa till med finansieringen av Noppes. Medlemmarna var en blandning av ungdomsvänner och förmögna. 2011 bestod den av Johan Åkerhielm (styrelseordf), Carl Adam "Noppe" Lewenhaupt (vd), Fredrik Ramberg, Erik Lallerstedt, Anders "Aje" Philipson, Laurent Leksell, Fredrik Gottlieb, Christer Tegnér, Patrik Brummer, Stefan Persson, Anders Lettström & Mats Arnhög. Var och en hade satsat 125 tusen kronor. De träffades var eller varannan månad – inte nödvändigtvis på Noppes. "I gubbgängets slutna rum – ofta i en herrgård utanför staden, eller i ett chambre senare på gourmet-restaurangen Pontus in the Greenhouse i Gamla Stan – vågar han kasta kronan åt sidan och bara bli 'CG', en i grund och botten skön snubbe med god aptit på booze, bilar och bastubad. ... De senaste åren har han bara blivit piggare och piggare på att festa. Det beror nog på att han inte längre har några problem med att vara kung.

¹⁶ [Sammanfattning av flera artiklar.]

Bernadotterna är sådana; de blir bara bättre med åren.”¹⁷ Tidningen S publicerade 2010 en karta över de vanligaste tillhållen.¹⁸

*

CG arrangerar även själv fester, ofta i form av supéer, då han gärna spexar eller imiterar. CG har lätt att härma människor och olika läten. Han spelar t ex valthorn på läpparna. Festerna kommer i många storlekar och varianter, t ex maskerader. Dessa kunde vara mycket påkostade. Silvia hade t ex fått sig en finsk zigenardräkt uppsydd. Andra gånger var hon Marilyn Monroe, beduin, rokokom m. CG har varit Zorro, okänd neger med cigarr, Cassius Clay, boxningspromotorn Don King, barbringad hippie med guldkedjor över bringan eller dold i helskägg. Vid ett tillfälle bar han sekelskiftesbaddräkt med liten volangpyrdd mössa. Han har även dykt upp som kanin, afrikansk stamhövding, oljeschejk, orientalisk prins, sjuksköterska, Birger Jarl, drag-queen, gondoljär och rumpnisse.¹⁹ Vissa av dessa utstyrselar har CG burit vid den ”skidkarneval” som brukade hållas vid påsktiden i Storlien.

Kungahusets förkärlek för maskerader har en social funktion. Maskeraden uttraderar tillfälligt klassgränserna. Det är som att vara med på en påkostad firmafest där alla, inkl chefen, umgås på jämställd fot. CGs sociala framtoning i olika sammanhang – han tonar ned sin roll av kung – är en del av rollspelet. Man bör dock akta sig för att ta det bokstavigt.

*

Cirka 1978 kunde en större privat middag gå till så här:

* Hur går det egentligen till på en kungafest (så heter det allmänt även om inte Carl Gustaf och Silvia står som värdpar), frågar en som aldrig varit med. Och hur är kungen och drottningen så där privat?

– Det är inte speciellt annorlunda, svarar de som brukar vara med. Och kungaparet uppför sig i sådana här sammanhang precis som vilket ungt par som helst. En enda skillnad märks utåt på drottningen. Hon bär alltid utslaget hår som för att markera att detta är hennes privatliv. Kommer man väl in i de här kretsarna är det ganska lätt att både få bjuda och bli bjuden på kungafest. Både kung och drottning är roade av fest och glam – och det finns ju alltid orsaker att ta till. Det kan vara ett jubileum ... invigning av något slag ... födelsedag, ja orsakerna är många.

* Hur börjar kvällen?

– Först är det den obligatoriska middagen. Servitriser och porslin hyrs och på menyn står allt som hör till en förstklassig supé – med rätt årgångsvin därtill. Gästantalet brukar vanligtvis röra sig omkring 100-talet in bjudna, som meddelas tid och plats via upptryckta inbjudningskort. Herrarna är klädda i smoking och damerna i lång klänning. Åldrarna varierar stort, allt från 17 till 70 år. Etiketten hålls det styvt på, främst bland de äldre festdeltagarna, och därmed ”drivs” hela sällskapet med i den atmosfären kvällen igenom. Sällan eller aldrig är det några som helst s k övertramp.

Ingen kungafest saknar vare sig levande musik eller dans. Orkestrarna varierar något – men alla är av god svensktoppklass. Värden dansar med drottning Silvia några varv –

¹⁷ Fredrik Wilkingsson & Filip Hammar. Kungen. Magasinet Bon, 2002:1, s 131-138.

¹⁸ Leif Holmkvist. Kungens hemliga klubb. Tidskriften S, 2010:22.

¹⁹ Ida Thunberg. Kungens vilda festnatt. Expressen, 2005-09-18.

sen faller de övriga danslystna in ... Dansen kommer loss, och stämningen stiger snabbt bland alla. Ordet håll-i-gång är absolut inte malplacerat. Rockmusiken är lika poppis som skönt svängande rytmiska toner a la rumba och samba – musik som inte minst drottning Silvia och kungen med för den delen gillar skarpt. Ofta går de själva fram till orkestern och önskar mer av någon speciell favoritlåt Klockan brukar närmar sig tio innan dansen börjar och den slutar inte förrän vid halv fyra-tiden på morgonen om det är riktig fart på festen. Dansen varvas med diskotekmusik i pauserna. Drottningen gillar att dansa och blir givetvis uppjuden varje gång. Kungen brukar ta det lite lugnare. De dansar ytterst sällan med varandra just för att övriga gäster ska få tillfälle att bjuda upp.

Ett ofta förekommande inslag är en form av ”11-gäst”. Det brukar vara aktuella stjärnor från krogshowerna som kommer på besök. Den senaste tiden har man haft gästspel av t ex After Dark, Magnus Uggle, Björn Skifs och Lill Lindfors. Den ende som tackat nej till ett sådant exklusivt extraknäck är Cornelis Vreeswijk, dock inte av ideologiska skäl utan på grund av andra engagemang. Det händer också att kungen håller improviserade tal. Normalt brukar hans kanslichef Jan Mårtenson stå för de officiella anförandena men kungen har numera ett gott namn om sig att oförberedd hålla roliga tacktal.

* Hur tilltalar man kungaparet vid dessa privata tillställningar'?

– Ingen säger du, varken till Carl Gustaf eller Silvia. Det närmaste den innersta vänkretsen kommer är tilltalsordet kungen och drottningen. [Även om de i detta] sammanhang vill betraktas som privatpersoner går det inte att komma ifrån att de är givna huvudpersoner. Övriga gäster flockas kring dem och konversationen är livlig. Ämnena varierar förstås men ett är förbjudet – politik. Silvia talar allt bättre svenska och uppskattar att konversationen förs på hennes nya modersmål.

Genom att kungen för en gångs skull slipper pressfotografer släpper han också mer loss än vanligt och ofta, ser man honom livligt gestikulerande under samtalen – till skillnad från den strikta händerna-på-ryggenattityden när han är ute på officiella uppdrag. Ingen av gästerna vid ett kungaparty blir överförfriskad även om det finns sprit av alla slag. Faller någon ur ramen räknas han inte längre till innerkretsen. Den kretsen är nästan alltid densamma vid varje fest – det är bara gästerna runt om denna som skiftar.²⁰

Någon i bekantskapskretsen (möjligen för att hjälpa upp CGs image) har publicerat följande skildring på Flashback av en mera informell tillställning 2011:

Som jag påpekade innan så är det många som tror sig ”känna” kungen (eftersom det är fint och exklusivt) men inte många som känner honom på riktigt. Jag minns första gången jag träffade honom, då var det alla möjliga ”fina människor” på plats och alla gick fram och hälsade på kungen (inkl mig själv), damer pussade honom på kinderna och herrarna skakade hand och bugade artigt och de försökte prata med honom som om de var vänner och man kunde se på kungens ansiktsuttryck att han tyckte det var jobbigt att alla jämt ska prata med honom. Jag förstår iallafall min relation till honom, dvs. att jag inte känner honom och att han inte vill lära känna mig, så jag lämnade honom ifred, vilken han uppskattade och därmed kom ihåg mitt namn (vid en annan

²⁰ Birgitta Gauffin. Så här går det till på de privata kungafesterna. Husmodern, 1978:29.

tillfällning sade han ”Hej LongJon” [pseudonym] och höll fram handen till mig, jag var helt paff :)

Såg honom senare på kvällen sitta vid baren och röka en cigarr (inomhus, trots att man inte fick ;) och dricka en whisky och han satt och pratade med bartendern. Jag pratade med en annan på plats om detta, varav han också trodde att kungen tycker att det är skönt att få vara lite ”ifred” emellanåt.

När han är med sina nära vänner under en fest så är han dock en helt annan människa än den han är utåt. Då blir han en skön, härlig gentleman, som drar alla fräckisar i boken och kontrar med snabba skämt och ironiska svar om allt. Jag minns ett tillfälle där vi var ett ”litet gäng” på mellan 15 – 40 personer (vet exakt antal, men måste vara försiktig här) och han drog sin favoritreplik (som jag hört vid två andra tillfällen) när han beställd in whisky och säger högt ”Häll i mycket whisky, jag måste nämligen bevisa för Magnus Uggle att jag inte bara är kung i Sverige, men även i baren”.

Kungen älskar cigarrer och hans favoriter är Hafströms of Sweden. Han är oerhört förtjust i whisky och rödvin samt han älskar sötsaker (hans desserttallriker är alltid störst när det är buffé). Hans klocka är en Sjö Sandström. [En ”Royal steel classic” för 50 tusen, 50-årspresent från fabrikören; CG har eventuellt även en Hublot, gåva på 40-årsdagen.] Han har alltid skjorta med manschettknappar. Han går oftare klädd i kavaj och kostymbyxor (separat färgade), än kostym (samma färg på kavaj och byxorna). Hans kavajer brukar vara Oscar Jacobsson eller HM (!). Han älskar naturlivet och att jaga och han räds inte att göra sina behov ute i naturen eller att sova i tält (här har jag en rolig story som kungen dragit vid två tillfällen: När han jagar så är alltid SÄPO med och vaktar honom. På kvällen så gick de till jaktstugan, för att slå upp tält till hans livvakter och kungens säng var bäddad i jaktstugan. Kungen går in i stugan och kommer ut arg och talar högt och säger ”Mannar! Vem har bäddat min säng i jaktstugan?” varav en darrande livvakt räcker upp handen. Kungen tittar på honom och säger ”det var fantastiskt bra bäddat. Som belöning så får du sova inne i stugan, medan jag sover här utomhus”. Och så blev det. Kungen sov i tält, medan en av hans livvakter fick sova i den kungliga stugan).

Kungen är snabb utav sig och har väldigt sarkastisk humor. Han skämtar gärna om sig själv och om drottningen. [Skämten om Silvia har ibland fått omgivningen att undra. Tillmälen som ”Den tyska kärringen” förefaller mera aggressiva än roliga.] Han har smeknamn på alla sina vänner. Samt, han är en jäkla bra storyteller. När läget passar, så sitter alla stilla och kungen drar storys efter storys (som jag tror han kryddar till med lite påhitt ibland, för att göra de ännu mera roliga). Han drar gärna något snuskiga skämt och gillar att säga ”that’s what she said” när det passar.

Med handen på hjärtat kan jag säga att jag sällan har haft det så roligt, som just när jag varit på de ”privata” och ”små” tillställningarna där kungen närvarat. Stämningen är alltid god och han går från att vara kung till en vanlig medmänniska som har de roligaste historierna och de bästa skämten att berätta.

Tyvär så kan han inte vara så utåt, då en kung ska vara pampig, ståtlig och översittande och inte skön, underhållande och medmänsklig.²¹

²¹ Flashback. Skvaller om kungens polare Anders Lettström. ”LongJon2”, #58, 2011-02-12.

Även dessa informella fester följer ett protokoll även om det med tiden har lättats upp. CG uppför sig långa stycken som en hovman – nödvändigt när man har ett så stort umgänge.

Eftersom hovmannaegenskaper nuförtiden förringas skall jag beskriva vad man förlade i begreppet. En aspekt var att äga takt. T ex Gustaf V vinnlade sig om att i normalfallet aldrig framhäva eller förringa någon och inte heller sig själv. Ett offentligt erkännande skulle alltid grundas på personlig förtjänst och fick inte bilda prejudikat eller utformas så att någon kände sig förbigången. När han hälsade på ett sällskap skulle den ordning i vilket det gjordes framstå som naturlig men samtidigt ta hänsyn till personernas rang. Hans skämt fick aldrig såra. Utöver detta vinnlade sig Gustaf V om ”fair play”. Hans frågor var alltid ärliga och han fordrade ett ärligt svar. Han tålde dock inte förklenande omdömen om frånvarande personer. Kanske kan man sammanfatta det som att han levde efter normerna absolut rättvisa & absolut konsekvens. CG har inte tålamod för sådant men han undviker att tala illa om personer.